

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2014. június 5.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — Szociális biztonság — 883/2004/EK rendelet — 19. cikk, (1) bekezdés, valamint 20. cikk, (1) és (2) bekezdés — 987/2009/EK rendelet — 11. cikk — Valamely tagállam állampolgárságával rendelkező, a lakóhely szerinti államban biztosított személy — Súlyos és hirtelen betegség fellépése egy másik tagállamban töltött szabadság ideje alatt — Olyan személy, aki betegsége és a lakóhelye közelében elérhető szakorvosi ellátás miatt arra kényszerül, hogy tizenegy évig ez utóbbi államban maradjon — Természetbeni ellátások nyújtása ez utóbbi államban — A »lakóhely« és a »tartózkodási hely« fogalma”

A C-255/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a High Court (Írország) a Bírósághoz 2013. május 13-án érkezett, 2013. május 3-i határozatával terjesztett elő az előtte

I

és

a **Health Service Executive** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, M. Safjan (előadó), J. Malenovský, A. Prechal és K. Jürimäe bírák,

főtanácsnok: N. Wahl,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2014. január 29-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- I képviseletében F. Callanan és L. McCann SC, valamint G. Burke barrister, C. Callanan solicitor megbízásából,
- a Health Service Executive képviseletében S. Murphy SC, A. Cox solicitor megbízásából,
- Írország képviseletében A. Joyce és E. Mc Phillips, meghatalmazotti minőségben, segítőkük: G. Gilmore barrister,
- a görög kormány képviseletében T. Papadopoulou, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: angol.

– a holland kormány képviselőjében M. Bulterman és C. Schillemans, meghatalmazotti minőségben,
– az Európai Bizottság képviselőjében D. Martin és J. Tomkin, meghatalmazotti minőségben,
a főtanácsnok indítványának a 2014. március 20-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 166., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 72. o.) 19. cikke (1) bekezdésének, valamint 20. cikke (1) és (2) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az ír állampolgárságú I és a Health Service Executive (egészségügyi hivatal, a továbbiakban: HSE) között folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő, amelynek tárgya, hogy utóbbi elutasította az I számára Németországban nyújtott orvosi ellátás költségeinek fedezéséhez szükséges E 112 nyomtatvány további megújítását.

Jogi háttér

Az 1408/71/EGK rendelet

- 3 A 883/2004 rendelet a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet (HL L 149., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 35. o.) helyébe lépett.
- 4 A 883/2004 rendelet 91. cikke, illetve a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló, 2009. szeptember 16-i 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 284., 1. o.) 97. cikke alapján a 883/2004 rendeletet 2010. május 1-jétől kell alkalmazni, és az 1408/71 rendelet ezen a napon hatályát veszítette.
- 5 Az 1408/71 rendelet 1. cikke a következő fogalommeghatározásokat tartalmazta:

„E rendelet alkalmazásában:

[...]

- h) »lakóhely« a szokásos tartózkodási hely;
- i) »tartózkodási hely« az ideiglenes tartózkodási hely;

[...]”

- 6 Az 1408/71 rendelet 22. cikke, amelynek címe „Tartózkodás az illetékes állam területén kívül – Visszatérés vagy a lakóhely áthelyezése egy másik tagállam területére a betegség vagy anyaság időtartama alatt – Más tagállamba való utazás szükségessége megfelelő ellátás igénybevétele céljából”, (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Az a munkavállaló vagy önálló vállalkozó, aki az ellátásra való jogosultság tekintetében kielégíti az illetékes állam jogszabályaiban előírt feltételeket, szükség esetén a 18. cikk rendelkezéseinek figyelembevételével, és:

- a) aki állapota miatt azonnali ellátást igényel, mialatt egy másik tagállam területén tartózkodik;
- vagy
- b) akit, miután jogosulttá vált az illetékes intézményt terhelő ellátásra, az illetékes intézmény feljogosított arra, hogy visszatérjen a lakóhelye szerinti tagállam területére, vagy lakóhelyét áthelyezze egy másik tagállam területére;
- vagy
- c) akit az illetékes intézmény feljogosított arra, hogy egy másik tagállamba utazzon az állapotának megfelelő ellátás igénybevétele céljából,

jogosult:

- i. természetbeni ellátásra, amelyet az illetékes intézmény nevében a tartózkodási hely vagy lakóhely szerinti tagállam intézménye nyújt az általa alkalmazott jogszabályoknak megfelelően, mintha a munkavállaló vagy önálló vállalkozó ott lenne biztosított; ugyanakkor az ellátás nyújtásának időtartamát az illetékes állam jogszabályai határozzák meg;
- ii. pénzbeli ellátásra, amelyet az illetékes intézmény nyújt az általa alkalmazott jogszabályoknak megfelelően. Ugyanakkor az illetékes intézmény és a tartózkodási hely vagy a lakóhely szerinti intézmény közötti megállapodás alapján az ellátást a tartózkodási hely vagy lakóhely szerinti intézmény is nyújthatja az illetékes intézmény nevében, az illetékes állam jogszabályainak megfelelően.”

Az 574/72/EGK rendelet

- 7 Az 1408/71 rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1972. március 21-i 574/72/EGK tanácsi rendelet (HL L 74., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 83. o.) helyébe a 987/2009 rendelet lépett, amelyet – 97. cikke értelmében – 2010. március 1-jétől kell alkalmazni.
- 8 Az 574/72 rendelet 21. cikke, amelynek címe „Természetbeni ellátások az illetékes államon kívüli tagállam területén való tartózkodás esetén – A végrehajtási rendelet 20. cikkének hatálya alá nem tartozó munkavállalók vagy az önálló vállalkozók” (1) bekezdésében az alábbiak szerint rendelkezett:

„Ahhoz, hogy a munkavállaló vagy önálló vállalkozó [...] [az 1408/71] rendelet 22. cikke (1) bekezdése a) pontjának i. alpontja szerint természetbeni ellátásokban részesülhessen, igazolást kell benyújtania a tartózkodási helye szerinti intézményhez, amellyel igazolja, hogy jogosult a természetbeni ellátásokra. Ez az igazolás, amelyet az illetékes intézmény az érintett személy kérelmére állít ki lehetőleg még azelőtt, hogy e személy elhagyná a lakóhelye szerinti tagállamot, mindeneelőtt – amennyiben ez

szükséges – azt a leghosszabb időtartamot határozza meg, ameddig az illetékes állam jogszabályainak megfelelően a természetbeni ellátások biztosíthatók. Ha az érintett személy nem nyújtja be az említett igazolást, akkor azt a tartózkodási hely szerinti intézmény szerzi be az illetékes intézménytől.”

- 9 Az 574/72 rendelet 2. cikke (1) bekezdésének alapján az 1408/71 rendelet 80. cikkének (1) bekezdésében említett, a migráns munkavállalók szociális biztonságával foglalkozó igazgatási bizottság elfogadta az ez utóbbi rendelet 22. cikke (1) bekezdése a) pontja i. alpontjának alkalmazására vonatkozó igazolás egy modelljét, nevezetesen az E 111 nyomtatványt. E nyomtatvány helyébe 2004. június 1-jétől az európai egészségbiztosítási kártya lépett.
- 10 Emellett az említett igazgatási bizottság elfogadta az 1408/71 rendelet 22. cikke (1) bekezdése c) pontja i. alpontjának alkalmazására vonatkozó igazolás egy modelljét is, nevezetesen az E 112 nyomtatványt. E nyomtatvány helyébe 2010. május 1-jétől az S 2 nyomtatvány lépett.

A 883/2004 rendelet

- 11 A 883/2004 rendelet (3) és (15) preambulumbekzdésének szövege a következő:

„(3) A[z 1408/71 rendeletet] többször módosították és tették naprakésszé abból a célból, hogy ne csak a közösségi szinten zajló fejleményeket vegye figyelembe – beleértve a Bíróság ítéleteit –, hanem a jogszabályokban nemzeti szinten bekövetkezett változásokat is. Ezek a tényezők szerepet játszottak a közösségi koordinációs szabályok összetetté és terjedelmessé válásában. Ezért fontos e szabályok felváltása, egyben korszerűsítése és egyszerűsítése a személyek szabad mozgására vonatkozó célkitűzés megvalósítása céljából.

[...]

(15) Szükséges, hogy a Közösségen belül mozgó személyek csak egyetlen tagállam szociális biztonsági rendszere alá tartozzanak az alkalmazandó nemzeti jogszabályok halmozódása és az ebből eredő bonyodalmak elkerülése érdekében.”

- 12 A 883/2004 rendelet „Fogalom meghatározások” című 1. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„E rendelet alkalmazásában:

[...]

j) »lakóhely«: a személy szokásos tartózkodási helye;

k) »tartózkodási hely« a személy ideiglenes tartózkodási helye;

[...]

va) »természetbeni ellátások«:

- i. a III. cím 1. fejezetének alkalmazásában (betegségi, anyasági és azzal egyenértékű apasági ellátások) valamely tagállam jogszabályai alapján előírt természetbeni ellátások, amelyek célja az orvosi ellátás és az ezen ellátáshoz kapcsolódó termékek és szolgáltatások biztosítása, rendelkezésre bocsátása, közvetlen kifizetése vagy költségeinek visszatérítése. Ide tartoznak a tartós ápolást biztosító ellátások is;

[...]”

- 13 Az említett rendeletben „Az alkalmazandó jogszabályok meghatározása” II. cím alatt található 11. cikk (1) és (3) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) Az e rendelet hatálya alá tartozó személyekre csak egy tagállam jogszabályai alkalmazandóak. E jogszabályokat e cím rendelkezései szerint kell meghatározni.

[...]

(3) A 12–16. cikkekre is figyelemmel:

- a) a munkavállalóként vagy önálló vállalkozóként egy tagállamban tevékenységet folytató személyek az adott tagállam jogszabályainak a hatálya alá tartoznak;
 - b) a köztisztviselők azon tagállam jogszabályainak hatálya alá tartoznak, amely tagállam jogszabályainak hatálya alá az őket alkalmazó közigazgatási szerv tartozik;
 - c) a 65. cikk értelmében a lakóhely szerinti tagállam jogszabályai alapján munkanélküli-ellátásban részesülő személyek az adott tagállam jogszabályainak a hatálya alá tartoznak;
 - d) egy tagállam fegyveres erőibe szolgálatra vagy polgári szolgálatra behívott vagy újból behívott személyek e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartoznak;
 - e) az a)–d) pont hatálya alá nem tartozó bármely személyre a lakóhely szerinti tagállam jogszabályai vonatkoznak, e rendelet egyéb olyan rendelkezéseinek sérelme nélkül, amelyek szerint az ilyen személyeknek egy vagy több tagállam jogszabályai alapján ellátásokat biztosítanak.”
- 14 Ugyanezen rendeletben „Az ellátások egyes csoportjaira vonatkozó különleges rendelkezések” III. cím alatt, annak a betegségi, anyasági és azzal egyenértékű apasági ellátásokkal kapcsolatos 1. fejezetében található a 19. és 20. cikk.
- 15 A 883/2004 rendelet „Tartózkodás az illetékes tagállam területén kívül” című 19. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„[...] az illetékes tagállamtól eltérő tagállamban tartózkodó biztosított személy és családtagjai jogosultak a tartózkodásuk alatt orvosi okokból szükségessé váló természetbeni ellátásokra, figyelembe véve az ellátások jellegét és a tartózkodás várható időtartamát. Ezeket az ellátásokat az illetékes intézmény nevében a tartózkodási hely szerinti intézmény nyújtja, az általa alkalmazott jogszabályok rendelkezései szerint, mintha az érintett személyek az említett jogszabályok szerint lennének biztosítva.”

- 16 Az említett rendelet 20. cikke, amelynek címe „Utazás természetbeni ellátás igénybevétele céljából – Engedély megfelelő kezelés igénybevételére a lakóhely szerinti tagállamon kívül” (1) és (2) bekezdésének a szövege a következő:

„(1) E rendelet eltérő rendelkezései hiányában annak a biztosított személynek, aki egy másik tagállamba utazik azzal a céllal, hogy a tartózkodás időtartama alatt természetbeni ellátást vegyen igénybe, engedélyt kell kérnie az illetékes intézménytől.

(2) Az a biztosított személy, akit az illetékes intézmény feljogosít arra, hogy az állapotának megfelelő kezelés igénybevétele céljából egy másik tagállamba utazzon, az illetékes intézmény nevében a tartózkodási hely szerinti tagállam intézménye által az általa alkalmazott jogszabályoknak megfelelően nyújtott természetbeni ellátásban részesül, mintha az említett jogszabályok szerint lenne biztosított. Az engedélyt akkor adják meg, ha a szóban forgó kezelés szerepel az érintett személy lakóhelye szerinti

tagállam jogszabályai által előírt ellátások között, és ha az ilyen kezelést az orvosilag indokolt határidőn belül nem tudják biztosítani, figyelembe véve a személy aktuális egészségi állapotát és betegségének várható lefolyását.”

A 987/2009 rendelet

17 A 987/2009 rendelet (11) preambulumbekzdése szerint:

„A tagállamoknak együtt kell müködniük az e rendelet és a 883/2004[...] rendelet hatálya alá tartozó személyek lakóhelyének megállapítása érdekében, és vita esetén minden vonatkozó ismérvet figyelembe kell venni a vita megoldása érdekében. Ez magában foglalhatja az e rendelet megfelelő cikkében említett kritériumok figyelembevételét.”

18 Az említett rendelet „A lakóhely meghatározásának elemei” című 11. cikkének szövege a következő:

„(1) Amennyiben két vagy több tagállam intézményeinek álláspontja eltér [a 883/2004 rendelet] hatálya alá tartozó személy lakóhelyének meghatározását illetően, ezen intézmények közös megegyezéssel meghatározzák az érintett személy érdekeltségeinek központját, a releváns tényekre vonatkozóan rendelkezésre álló összes információ átfogó értékelése alapján, amely adott esetben az alábbiakat tartalmazhatja:

a) az érintett tagállamok területén való jelenlét időtartama és folyamatossága;

b) a személy helyzete, beleértve az alábbiakat:

- i. a személy által gyakorolt bármely tevékenység jellege és sajátos jellemzői, különösen a tevékenység gyakorlásának szokásos helye, a tevékenység stabilitása és a munkaszerződés időtartama;
- ii. a személy családi állapota és családi kötelei;
- iii. nem jövedelemszerző tevékenységek gyakorlása;
- iv. tanulók esetében a jövedelmük forrása;
- v. a személy lakhatási körülményei, különösen a lakás állandósága;
- vi. a tagállam, amelyben a személy adózási szempontból lakóhellyel rendelkezik.

(2) Amennyiben az (1) bekezdésben szereplő, releváns tényeken alapuló különböző ismérvek figyelembevétele nem vezet az intézmények közötti megállapodáshoz, a személynek az e tényekből és körülményekből, különösen a személy adott területre költözésének indokaiból kikövetkeztethető szándékát kell meghatározónak tekinteni a tényleges lakóhelyének megállapítása tekintetében.”

19 A szociális biztonsági rendszerek koordinációjával foglalkozó igazgatási bizottság által meghozott, az 1408/71 és az 574/72 tanácsi rendeletről a 883/2004 és a 987/2009 európai parlamenti és tanácsi rendeletre való áttérés keretéről, valamint a szociális biztonsági rendszerek koordinációjával foglalkozó igazgatási bizottság határozatainak és ajánlásainak alkalmazásáról szóló, 2009. június 12-i H1. határozat (HL 2010. C 106., 13. o.) 5. pontja értelmében:

„Az 1408/71[...] és az 574/72[...] rendelet alkalmazásához szükséges, a tagállami illetékes intézmények, hatóságok és más szervek által a 883/2004[...] és a 987/2009[...] rendelet hatálybalépése előtt kiállított dokumentumok (azaz az E jelű formanyomtatványok, az európai egészségbiztosítási kártyák és az

ideiglenes helyettesítő igazolások) továbbra is érvényesek maradnak (annak ellenére, hogy a hivatkozások az 1408/71[...] és az 574/72[...] rendeletre vonatkoznak), és azokat más tagállamok illetékes intézményei, hatóságai és más szervei még ezen időpontot követően is figyelembe veszik – mindaddig, amíg érvényességi idejük le nem jár, vagy amíg azokat a 883/2004[...] és a 987/2009[...] rendelet alapján kiállított vagy továbbított dokumentumokkal vissza nem vonják vagy fel nem váltják.”

- 20 Az említett határozatot – 6. pontjának megfelelően – a 987/2009 rendelet hatálybalépésének napjától, azaz 2010. május 1-jétől kell alkalmazni.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 21 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból és a Bírósághoz benyújtott iratokból kitűnik, hogy I 56 éves ír állampolgár, aki Írországból és az Egyesült Királyságból is dolgozott.
- 22 2002 augusztusában, amikor lakóhelye Írországból Németországba utazott, hogy partnerével, a román állampolgárságú B.-vel ott töltse szabadságát. Szabadsága alatt I-t az Universitätsklinikum Düsseldorf (Németország) sürgősségi ellátást igénylő betegként vette fel, és kétoldali agytörzsi infarktust diagnosztizáltak nála, amely ritka betegség. I azóta súlyos quadriplégiában szenved, és motoros funkciói is károsodtak.
- 23 Röviddel az említett betegség fellépését követően I-nél a vérösszetételét befolyásoló genetikai mutációt állapították meg. Ezenkívül az alapeljárás megindítását követően kiderült, hogy I rákos, amely tekintetében szintén kezelésben részesül.
- 24 Súlyos egészségi állapotára tekintettel I 2002 augusztusa óta az Universitätsklinikum Düsseldorf szakorvosainak állandó ellátására és felügyeletére szorul. Teljes mértékben kerekesszékhöz kötött. A kórházból való 2003-as elbocsátása óta I Düsseldorfban él B.-vel, aki gondozza őt. Egy bérelt lakásban laknak, amely alkalmas a kerekesszékhöz való közlekedésre.
- 25 I rokkantsági ellátás iránti kérelmet nyújtott be az ír szociális védelmi miniszterhez, aki e kérelmet először elutasította, azzal az indokkal, hogy I szokásos tartózkodási helye nem Írországból van. I 2008-ban bírósági eljárást indított, amelyet egyezséggel zártak le. Az említett miniszter felülvizsgálta határozatát, és helyt adott I kérelmének, aki ettől az időponttól részesül a rokkantsági ellátásban. A kérdést előterjesztő bíróság szerint ez az ellátás pénzügyi ellátásnak minősül, amelyet az alkalmazandó uniós szociális biztonsági rendeletek értelmében Írország jogszerűen tarthat fent az e tagállamban lakóhellyel rendelkező személyek számára.
- 26 I a Nagy Britanniában és Észak-Írországból Egyesült Királyságban végzett korábbi munkavégzése alapján az e tagállam által folyósított kisebb összegű nyugdíjban is részesül. Németországban nem kap semmilyen ellátást vagy támogatást.
- 27 B., aki Németországban dolgozott, 2004-ben megszüntette munkaviszonyát, hogy teljes idejében I-t gondozza. Munkanélküli-ellátásban részesült a Németországi Szövetségi Köztársaságtól. Egyébként az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szerint B. ápolási díj iránti kérelmet nyújtott be, amelynek a költségei Németországban a gondozásra szoruló személy egészségbiztosítási költségei közé tartoznak. Ezt a kérelmet azzal az indokkal utasították el, hogy I Írországból rendelkezik lakóhellyel, és az ír társadalombiztosítás nem rendelkezik ilyen ellátással.
- 28 A kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy bár I nagyon hálás a német egészségügyi rendszernek, Németországban csupán kényszerűsége miatt él, egészségi állapota miatt, és mivel folyamatos kezelésre van szüksége. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy I-t gyenge kötelékek fűzik a Németországi Szövetségi Köztársasághoz. Németországban nem rendelkezik bankszámlával, és nincs

ingatlantulajdona ebben a tagállamban, azonban egy ír banknál van bankszámlája, és rendszeres kapcsolatot tart Írországból élő, 1991-ben és 1994-ben született két gyermekével. Nem beszél németül, és nem tett kísérletet a német társadalomba való beilleszkedésre.

- 29 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban a kérdést előterjesztő bíróság tisztázza, hogy I vissza szeretne térni Írországba, ami számos feltételtől függ, például attól, hogy képes-e utazni, hogy részesülhet-e ott a Németországban kapott orvosi ellátással egyenértékű kezelésben, és különösen, hogy elérhető-e számára a kerekesszék használatára alkalmassá tett lakás. Ha e feltételek teljesülnének, B. vele tartana Írországba.
- 30 Megbetegedése óta I néhány alkalommal képes volt külföldre utazni, de csak rövid időtartamra, és orvosi felügyelet mellett. 2004 októberében Lisszabonba (Portugália) ment előadást tartani. Néhány alkalommal elutazott Írországba is, legutóbb 2009 folyamán. Ezen utazásokat megnehezítették az ilyen súlyosan rokkant utas repülőtereken való közlekedése során felmerülő problémák. Az alapeljárásban részt vevő felek között nem vitatott, hogy gyakorlatilag lehetetlen lenne I számára, hogy Írországba utazzon, legalábbis, ha menetrend szerinti repülőt kell igénybe vennie az utazáshoz.
- 31 I németországi egészségügyi ellátásának költségeit eredetileg a lakóhelyétől eltérő tagállamban tartózkodó, állapotára tekintettel a tartózkodás ideje alatt azonnali ellátást igénylő biztosított személy helyzetére vonatkozó E 111 jelű, Írország által kibocsátott formanyomtatvány alapján fedezték. Az említett formanyomtatvány jelenleg a 883/2004 rendelet 19. cikkének hatálya alá tartozik.
- 32 2003 márciusában az HSE megváltoztatta I jogállását, és ettől az időponttól E 112 jelű formanyomtatványt állított ki a számára. Ezzel tehát az illetékes intézmény engedélyezte számára, hogy az állapotának megfelelő egészségügyi ellátás céljából egy másik tagállam területére távozzon. Ezt a formanyomtatványt, amely jelenleg a 883/2004 rendelet 20. cikkének hatálya alá tartozik, azóta nagyjából húsz alkalommal megújították.
- 33 2011. november 25-én az HSE elutasította I E 112 formanyomtatvány megújítása iránti kérelmét, mivel álláspontja szerint I már a Németországi Szövetségi Köztársaság területén rendelkezik lakóhellyel. 2011. december 5-én I a High Courtoz fordult, és azt kérte, hogy az hozzon kötelező végzést, amelyben arra kötelezi az HSE-t, hogy továbbra is biztosítsa számára ezt a formanyomtatványt.
- 34 Az HSE jelezte, hogy I rendkívül sajátos helyzetére tekintettel méltányosságból az E 106 jelű formanyomtatvány alapján továbbra is vállalja a felperes egészségügyi ellátásának költségeit, amely formanyomtatvány az illetékes államtól eltérő államban lakóhellyel rendelkező személyeket megillető természetbeni betegségi és anyasági ellátásokhoz való jogra vonatkozik.
- 35 A kérdést előterjesztő bíróság szerint kétség merül fel azzal kapcsolatban, hogy a külföldön kapott orvosi ellátásra vonatkozó uniós szabályozás keretében az a biztosított személy, aki kivételesen súlyos egészségi állapota miatt kénytelen az egyik tagállamban maradni, e tagállamban „tartózkodhat”-e a 883/2004 rendelet 19., illetve 20. cikke értelmében.
- 36 Az említett bíróság úgy véli, hogy bár a 987/2009 rendelet 11. cikkében szereplő kritériumok közül sok utalhat más megoldásra, e cikk céljára és szándékára tekintettel I-t úgy kellene tekinteni, hogy Németországban tartózkodik.
- 37 Ilyen feltételek mellett a High Court úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Valamely tagállam (az első tagállam) olyan biztosított állampolgára, aki tizenegy éve súlyos beteg egy olyan súlyos egészségügyi állapot következtében, amely állapot először akkor jelentkezett, amikor ez a személy az első tagállamban rendelkezett lakóhellyel, de egy másik tagállamban (a második tagállam) töltötte szabadságát, tekinthető-e a 883/2004[...] rendelet 19. cikke (1) bekezdésének vagy 20. cikke

(1) és (2) bekezdésének értelmében ezen időszakban e második tagállamban »tartózkodónak« akkor, ha a szóban forgó személyt az akut megbetegedése és a szakorvosi ellátás megfelelő hozzáférhetősége gyakorlatilag arra kényszeríti, hogy ezen időszakban fizikailag végig e tagállamban maradjon?”

- 38 A kérdést előterjesztő bíróság 2014. május 15-i levelében tájékoztatta a Bíróságot I 2014. április 7-én bekövetkezett haláláról. Ugyanezen levelében jelzi, hogy fenntartja az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdését, mivel a nemzeti eljárás lefolytatása érdekében szüksége van az arra adott válaszra. E feltételek mellett a High Court által előterjesztett kérdésre választ kell adni.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 39 A kérdést előterjesztő bíróság kérdésével lényegében arra keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 883/2004 rendelet 1. cikkének j) és k) pontját, hogy az e rendelet 19. cikkének (1) bekezdése és 20. cikke (1) és (2) bekezdése alkalmazásában abban az esetben, ha egy uniós állam állampolgárát, akinek lakóhelye egy adott első tagállamban van, valamely második tagállamban töltött szabadsága ideje alatt súlyos és hirtelen betegség támadja meg, és e betegség, valamint a lakóhelye közelében elérhető szakorvosi ellátások miatt arra kényszerül, hogy tizenegy éven át ebben az államban maradjon, úgy kell tekinteni, hogy ez utóbbi tagállamban „tartózkodik”.
- 40 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat alapján az 1408/71 rendelet a szociális biztonságra vonatkozó nemzeti jogszabályok összehangolásának rendszerét valósította meg, és II. címében megállapította az alkalmazandó jogszabályok meghatározására vonatkozó szabályokat. E szabályok célja nemcsak annak megakadályozása volt, hogy az érdekeltek – rájuk nézve irányadó szabályozás hiányában – a szociális biztonság nyújtotta védelem nélkül maradjanak, hanem az is, hogy az érdekeltek csak egy tagállam szociális biztonsági rendszeréhez tartozzanak, hogy így el lehessen kerülni az alkalmazandó nemzeti jogszabályok halmozódását és az esetlegesen ebből fakadó nehézségeket (lásd ebben az értelemben: Wencel-ítélet, C-589/10, EU:C:2013:303, 45. és 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 41 Bár a 883/2004 rendelet a (3) preambulumbekkezdésében foglaltak szerint arra irányult, hogy korszerűsítse és egyszerűsítse a szociális biztonságra vonatkozó nemzeti jogszabályok koordinációs szabályait, mégis megőrizte 1408/71 rendelet céljait.
- 42 E tekintetben az 1408/71 rendelet által létrehozott rendszer az alkalmazandó jogszabályok meghatározásához az egyik kapcsolólévként a lakóhelyet vette figyelembe (lásd ebben az értelemben: Wencel-ítélet, EU:C:2013:303, 48. pont). Ugyanez a helyzet a 883/2004 rendelet esetében.
- 43 A 883/2004 rendelet 1. cikkének j) pontja alapján a „lakóhely” a személy szokásos tartózkodási helye. Ez a fogalom az uniós jogban önálló tartalommal bír (lásd, analógia útján: Swaddling-ítélet, C-90/97, EU:C:1999:96, 28. pont).
- 44 Amint azt a Bíróság az 1408/71 rendelet kapcsán megállapította, amikor valamely személy jogi helyzete több tagállam jogrendszeréhez kapcsolódhat, azon tagállam, amelyben a személy lakik, azt az államot jelöli, amelyben e személy szokásosan tartózkodik, és ahol szokásos érdekeltségi központja is található (lásd: Hakenberg-ítélet, 13/73, EU:C:1973:92, 32. pont; Swaddling-ítélet, EU:C:1999:96, 29. pont és Wencel-ítélet, EU:C:2013:303, 49. pont).
- 45 Ezzel összefüggésben különösen olyan tényezőket kell figyelembe venni, mint az érintett személy családi helyzete, azok az okok, amelyek őt mozgásra készítették, tartózkodásának hossza és folyamatossága, az a tény (adott esetben), hogy állandó alkalmazásban áll, valamint szándékai, amint azok a körülmények összességéből kitűnnek (lásd ebben az értelemben: Knoch-ítélet, C-102/91, EU:C:1992:303, 23. pont és Swaddling-ítélet, EU:C:1999:96, 29. pont).

- 46 Az ítélkezési gyakorlatban kimunkált kritériumokat, amelyeket a lakóhely meghatározása során figyelembe kell venni, jelenleg a 987/2009 rendelet 11. cikke tartalmazza kodifikált formában. Amint arra a főtanácsnok indítványának 32. pontjában rámutatott, ez a lista nem kimerítő, és az e cikk (1) bekezdésében említett kritériumok közül egyesek nem élveznek elsőbbséget.
- 47 A fentiekből következik, hogy valamely személy a 883/2004 rendelet alkalmazhatósága szempontjából nem rendelkezhet egyidejűleg két szokásos tartózkodási hellyel két különböző tagállam területén (lásd ebben az értelemben: Wencel-ítélet, EU:C:2013:303, 51. pont), mivel e rendelet keretei között a biztosított személy lakóhelye szükségképpen különbözik a tartózkodási helyétől.
- 48 E tekintetben, mivel a biztosított lakóhelye a kritériumok összessége alapján határozható meg, önmagában az a tény, hogy a biztosított az egyik tagállamban van, még ha hosszú ideig és folyamatosan is, nem jelenti szükségképpen, hogy ebben az államban rendelkezik a 883/2004 rendelet 1. cikkének j) pontja értelmében vett lakóhellyel.
- 49 Nem lehet ugyanis az 1408/71 rendelet szerinti „lakóhely” fogalmi elemének tekinteni az időtartamot, vagyis azt, hogy a biztosított milyen hosszú ideig tartja fenn lakóhelyét abban az államban, ahol az ellátás iránti kérelmét előterjesztette (lásd ebben az értelemben: Swaddling-ítélet, EU:C:1999:96, 30. pont).
- 50 Tény, hogy a 883/2004 rendelet 1. cikkének k) pontja szerinti fogalommeghatározás értelmében „tartózkodási hely” a személy ideiglenes tartózkodási helye. Amint azonban arra a főtanácsnok indítványának 43–46. pontjában rámutatott, az ilyen „tartózkodás” nem jelent szükségképpen rövid időtartamot.
- 51 Egyrészt ugyanis – amint az a 883/2004 rendelet 1. cikke va) pontjának i. alpontjából kitűnik – e rendelet 19. és 20. cikkét a „tartós ápolást biztosító” ellátásokat is magukban foglaló természetbeni ellátásokra kell alkalmazni. Következésképpen akkor is úgy tekinthető, hogy az érintett egy másik tagállamban tartózkodik, ha ott hosszú ideig ellátásban részesül.
- 52 Másrészt, míg az 1408/71 rendelet 22. cikke (1) bekezdésének i. pontja még akként rendelkezett, hogy az ellátás nyújtásának időtartamát az illetékes állam jogszabályai határozzák meg, ezt a szabályt sem a 883/2004 rendelet 19. cikkének (1) bekezdése, sem 20. cikkének (1) és (2) bekezdése nem tartalmazza már, amelyek lényegében az említett 22. cikk (1) bekezdésének a)–i) pontja helyébe léptek.
- 53 Így tehát pusztán az a körülmény, hogy I tizenegy évig élt Németországban, önmagában nem elegendő ahhoz, hogy úgy tekintsék, hogy lakóhelye ebben a tagállamban volt.
- 54 A kérdést előterjesztő bíróságnak ugyanis minden vonatkozó ismérvet figyelembe kell vennie annak meghatározása érdekében, hogy hol található I szokásos érdekeltségi központja, többek között a 987/2009 rendelet 11. cikkének (1) bekezdésében említett ismérveket, valamint e cikk (2) bekezdése értelmében az érdekelt tényleges lakóhellyel kapcsolatos szándékát is. Ezt a szándékot az alapügy tényállása és objektív körülményei alapján kell értékelni, és az említett (2) bekezdés alkalmazásához önmagában nem elegendő a lakóhely meghatározott helyen történő fenntartásával kapcsolatos szándékokra vonatkozó kijelentés.
- 55 Bár a tények értékelése végső soron a nemzeti bíróság feladata, a nemzeti bíróság számára az előzetes döntéshozatal keretében hasznos válaszokat adni hivatott Bíróság hatásköre azonban kiterjed arra, hogy az alapeljárás iratai, valamint a hozzá előterjesztett észrevételek alapján olyan iránymutatásokat nyújtson a kérdést előterjesztő bíróságnak, amelyek lehetővé teszik számára a határozathozatalt (lásd ebben az értelemben: Brunnhofer-ítélet, C-381/99, EU:C:2001:358, 65. pont, valamint Alakor Gabonatermelő és Forgalmazó ítélet, C-191/12, EU:C:2013:315, 31. pont).

- 56 Azon tényezők között, amelyeket a kérdést előterjesztő bíróságnak a 883/2004 rendelet 1. cikkének j) és k) pontja alkalmazási körében figyelembe kellene vennie, szerepel többek között az a tény is, hogy bár I hosszú ideig élt Németországban, ez a helyzet nem személyes döntéséből következett, mivel már az előterjesztett kérdés megfogalmazása szerint is „az akut megbetegedése és a szakorvosi ellátás megfelelő hozzáférhetősége” kényszerítette erre.
- 57 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia az alapügy körülményeire tekintettel, hogy I mennyiben volt képes az utazásra, és hogy a számára Németországban nyújtott orvosi ellátással egyenértékű kezelés hozzáférhető volt-e Írországban.
- 58 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban említett tényezőkön kívül rá kell mutatni, hogy a tárgyaláson a Bíróság által feltett kérdésre adott válaszban I előadta, hogy a német adórendszerrel semmilyen kapcsolatban nem állt, és hogy Írországban rendelkezett adóügyi illetőséggel, bár nem fizetett adót, mivel nem volt jövedelme, eltekintve az Írország által folyósított rokkantsági ellátástól, illetve az Egyesült Királyság által megállapított szerény nyugdíjtól.
- 59 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 883/2004 rendelet 1. cikkének j) és k) pontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelet 19. cikkének (1) bekezdése és 20. cikke (1) és (2) bekezdése alkalmazásában abban az esetben, ha egy uniós állam állampolgárát, akinek lakóhelye egy adott első tagállamban van, valamely második tagállamban töltött szabadsága ideje alatt súlyos és hirtelen betegség támadja meg, és e betegség, valamint a lakóhelye közelében elérhető szakorvosi ellátások miatt arra kényszerül, hogy tizenegy éven át ebben az államban maradjon, úgy kell tekinteni, hogy ez utóbbi tagállamban „tartózkodik”, amennyiben szokásos érdekeltségi központja az első tagállamban van. A kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy valamennyi releváns tény értékelése alapján, illetve az állampolgár szándékát figyelembe véve meghatározza, hogy e tényekből kikövetkeztethetően hol van ezen állampolgár szokásos érdekeltségi központja, és pusztán az a körülmény, hogy az említett állampolgár hosszú ideig maradt a második tagállamban, önmagában nem elegendő ahhoz, hogy úgy tekintsék, hogy lakóhelye ebben az államban van.

A költségekről

- 60 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

A szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 1. cikkének j) és k) pontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelet 19. cikkének (1) bekezdése és 20. cikke (1) és (2) bekezdése alkalmazásában abban az esetben, ha egy uniós állam állampolgárát, akinek lakóhelye egy adott első tagállamban van, valamely második tagállamban töltött szabadsága ideje alatt súlyos és hirtelen betegség támadja meg, és e betegség, valamint a lakóhelye közelében elérhető szakorvosi ellátások miatt arra kényszerül, hogy tizenegy éven át ebben az államban maradjon, úgy kell tekinteni, hogy ez utóbbi tagállamban „tartózkodik”, amennyiben szokásos érdekeltségi központja az első tagállamban van. A kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy valamennyi releváns tény értékelése alapján, illetve az állampolgár szándékát figyelembe véve meghatározza, hogy e tényekből kikövetkeztethetően hol van ezen állampolgár szokásos érdekeltségi központja, és pusztán az a körülmény, hogy az említett állampolgár hosszú ideig maradt a második tagállamban, önmagában nem elegendő ahhoz, hogy úgy tekintsék, hogy lakóhelye ebben az államban van.

Aláírások